

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12356

Tarih : 17.06.2025

10/2822

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda gerekçesiyle sunulan bu önergenin, Türkiye'den Avrupa'ya geçmeye çalışan mültecilerin maruz kaldığı sistematik geri itme uygulamaları, işkence ve kötü muamele iddialarının tüm boyutlarıyla araştırılması, bu uygulamaların uluslararası hukuk ve insan hakları sözleşmeleri açısından değerlendirilmesi ve başta Barış Büyüksu olmak üzere benzer şekilde yaşamını yitiren kişilerin ölümünde ihmali veya kastı bulunan kurum, ülke ve yapılar hakkında gerekli siyasi, hukuki ve diplomatik sorumlulukların açığa çıkarılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

İbrahim Akın

İzmir Milletvekili

GEREKÇE

Barış Büyüksu, 2022 yılında Türkiye'den Yunanistan'a geçen ve Yunan güvenlik güçlerinin sistematik şiddetine maruz kalan on binlerce mülteci arasında yalnızca biridir. Ancak Büyüksu'nun maruz kaldığı işkence ve geri itme süreci, yalnızca bir insanın hayatını yitirmesiyle sonuçlanan bir ihlal değil; Avrupa Birliği'nin sınır politikalarıyla doğrudan ilişkili, sistematik ve örgütlü bir devlet şiddetinin dışavurumudur.

Büyüksu'nun 21-22 Ekim 2022 tarihlerinde Kos Adası'nda Yunan güvenlik güçleri tarafından gözaltına alındıktan sonra, kar maskeli görevliler tarafından ormanlık alana sürüklenip dövüldüğü, soyulduğu, kadın ve çocuklarla birlikte çırılçıplak bir odada saatlerce işkence gördüğü, ardından da baygın halde diğer mültecilerle birlikte şişme can kurtaran salına bindirilip Türk kara sularına doğru itilerek ölüme terk edildiği tanıklıklarla sabittir. Filistinli mültecilerin ifadeleri ve Yunan makamlarının çelişkili açıklamaları, cinayetin üzerinin örtülmek istendiğini açıkça göstermektedir.

Ne var ki bu olay tekil bir ihlal değil, Yunanistan'ın yıllardır süregelen "geri itme" (push-back) politikasının bir parçasıdır. Avrupa sınır koruma ajansı Frontex'in desteğiyle

uygulanan bu politika hem uluslararası hukuk hem de insan hakları sözleşmelerine aykırıdır. 1951 Cenevre Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve BM İşkenceye Karşı Sözleşme açık şekilde; sığınma başvurusunda bulunmak isteyen bireylerin işkence, kötü muamele veya hayatı tehdit eden koşullara geri gönderilmesini yasaklamaktadır. Ancak Yunanistan bu yükümlülükleri sistemli olarak ihlal etmektedir.

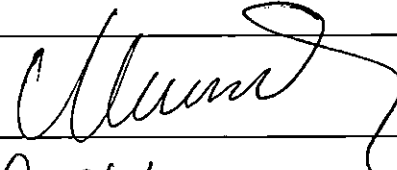
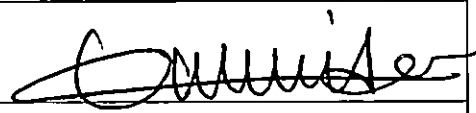
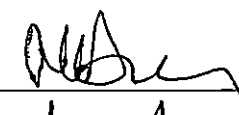
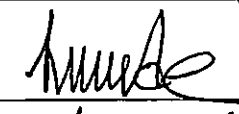
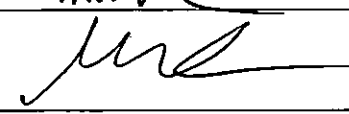
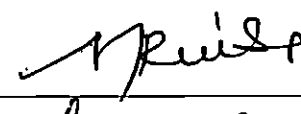
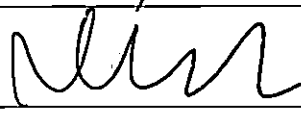
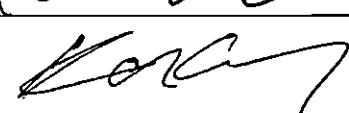
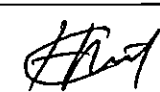
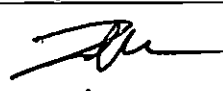
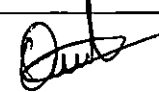
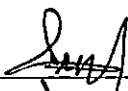
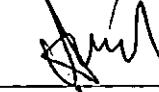
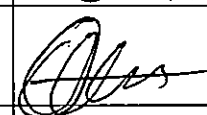
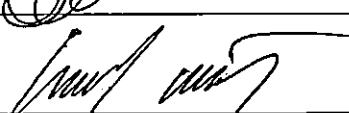
Barış Büyüksu vakası bu sistematik şiddetin yalnızca en görünür örneklerinden biridir. Benzer örnekler farklı zamanlarda da yaşanmaya devam etmektedir. 2021 yılında, Suriyeli bir ailenin 9 aylık bebeği Muhammed Hasan, Yunanistan sahil güvenliği tarafından Türkiye'ye geri itilirken hayatını kaybetmiş, can yeleği bile verilmeyen bebek denizde boğulmuştur. 2022'de, Edirne sınırında geri itilen ve soyularak Türkiye'ye bırakılan 19 mülteci donarak yaşamını yitirmiştir. Aynı yıl içinde İstanbul'un Şile ilçesi Ağva kıyılarına çok sayıda mülteci cesedi vurmuş, bunların birçoğunun Ege Denizi'nde geri itilen teknelerden düştüğü tespit edilmiştir ve bunlar örneklerden sadece birkaçı ya da kamuoyuna yansıyanlardır.

Frontex'in geri itmeleri belgelemesine rağmen müdahale etmemesi, kurumun 2022 yılında direktörünün istifasıyla sonuçlanan büyük bir skandala dönüşmüştür. Ancak Avrupa Birliği, Yunanistan'a sağladığı fonları kesmemiş, bu ihlallere göz yummaya devam etmiştir.

Türkiye'nin batı sınırlarında mültecilere yönelik gerçekleştirilen bu uygulamalar, yalnızca Yunanistan'ın değil, Avrupa Birliği'nin sınır politikalarının bir sonucudur. Geri itmeler, uluslararası hukukun askıya alındığı "sınır dışı bölgeleri" yaratmakta; mülteciler ise hukukun dışına itilmekte, ölüme terk edilmektedir.

Barış Büyüksu'nun ailesinin adalet arayışı, sadece bireysel bir hak arama mücadelesi değil, bu sistematik işkence ve geri itme politikalarının tüm yönleriyle açığa çıkarılması ve hesap verilmesi talebidir. Yunanistan makamlarının olaya ilişkin verdiği çelişkili ifadeler, delillerin karartılması ve soruşturmanın ilerlememesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kendi yurttaşına sahip çıkma yükümlülüğünü daha da yakıcı hâle getirmektedir.

Bu nedenle, Barış Büyüksu cinayetinin tüm boyutlarıyla araştırılması, Yunanistan'ın geri itme politikalarının uluslararası hukuk çerçevesinde incelenmesi, Türkiye-Yunanistan-AB üçgenindeki sorumluluk zincirinin aydınlatılması ve benzer vakaların açığa çıkarılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılması elzemdir. Söz konusu araştırma, yalnızca Büyüksu ailesinin değil, hayatını kaybeden ya da kaybetme riskiyle karşı karşıya kalan tüm mültecilerin insan onuruna yakışır yaşam hakkını savunmak için gereklidir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	C. Otlu
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	Ö. Sakı
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	A. Doğan
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	A. Kaya
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	